

یادداشت روز

بازار داغ انتصابات آقای دبیر و چند داستان دیگر

فرانک آرتا

● محمد حیدری، دبیر سی‌وچهارمین جشنواره فیلم فجر، روز گذشته بار دیگر به سه نفر حکم داد. در میان این احکام نام سونیا پوریامین به‌عنوان «دستیار دبیر» ذکر شده. جدا از اینکه چندان مشخص نیست فلسفه وجودی «دستیار دبیر» چیست و چه وظایفی دارد، اساسا «دستیار دبیر» چه تفاوتی با مدیریت اجرایی دارد که هم‌زمان چنین سمتی توسط آن جناب به آقای جواد رضائنی تفویض شد؟ ضمن اینکه پرسش اساسی‌تر این است که خانم سونیا پوریامین چه اندازه نقش کلیدی در برگزاری مهم‌ترین جشنواره فیلم کشور؛ یعنی «فجر» خواهد داشت و اصلا نسبت ایشان با سینما در کجاست؟ تا آنجا که اطلاع داریم سونیا پوریامین در زمینه سینما فعالیت نداشته‌اند -شاید هم داشته‌اند و ما خبر نداریم- در کارنامه عملکرد این بانو فقط عنوان مجری‌گری و تهیه‌کنندگی تلویزیون ذکر شده است. حال با این تعاریف چه خواهد کرد؟ البته شهرت ایشان در قیاس با مهتاب کرامتی و شهاب حسینی مع‌الافراق است. با وجود هنرمندبودن هر دو بازیگر مشهور سینما، دست‌کم می‌توانیم بپذیریم کرامتی و حسینی ضمن اینکه وجهه هنری و جذابیت به جشنواره می‌دهند، در قامت مشاور هنری هم حرف‌هایی برای گفتن دارند. اما چگونه می‌توان پذیرفت افراد مشهور تلویزیون چه دخلی به سینما دارند. البته می‌دانیم در این سال‌ها بیشتر مسئولان تلویزیون سیطره درخور توجهی بر سینما و بخش مدیریتی‌اش داشته‌اند، اما تاکنون فلسفه وجودی مورد اخیر مانند پنهان‌ماندن اسامی اعضای هیات انتخاب، در هاله‌ای از ابهام است. فقط شاید دلیل بخشی از این رفتارها ناشی از فراهم‌کردن شور و اشتیاق میان اهالی رسانه و سینماست. نظیر تعبیر سیدصادق موسوی، مشاور دبیر و مدیر ارتباطات و اطلاع‌رسانی که گفته «گمانه‌زنی‌ها درباره مسائل مختلف جشنواره را هم نشانه توجه اهالی رسانه به مهم‌ترین رویداد سینمایی انقلاب اسلامی می‌دانیم»، اما آیا بهتر نیست روش بهتری برای ایجاد شور و شوق انتخاب شود؟

ضمن اینکه برخی از انتصابات توسط دبیر جوان جشنواره- درست است که محمد حیدری در عرصه تئاتر فعالیت‌های زیادی داشته و به‌اصطلاح پخته است، ولی در حوزه دبیری جشنواره فیلم فجر هنوز جوان محسوب می‌شود- سؤال‌برانگیز است نظیر انتصاب عزت‌الله علیزاده به‌عنوان مدیر پشتیبانی فنی جشنواره. این انتصاب زمانی انجام شد که کمی قبل‌تر از آن آقای علیزاده توسط حجت‌الله ایوبی از سمت معاون بازرگانی و پشتیبانی تولید بنیاد فارابی برکنار و محسن شمس جایگزین او شد.

زیر آسمان فیر وزمایی

تجلیل از ۶۰سال فعالیت هنری میلادکیایی در ارسباران

● شرق:آیین بزرگداشت میلاد کیایی، آهنگ‌ساز و نوازنده پیش‌کسوت سنتور به پاس شش دهه فعالیت هنری جمعه ۲۷ آذر ساعت ۱۸ در فرهنگسرای ارسباران برگزار می‌شود. سخنرانی محمد سریر، بخش کلیب زندگی‌نامه میلاد کیایی، اجرای موسیقی در چند نوبت به‌وسیله هنرجویان کیایی، اجرای سنتورنوازی کیایی با آواز رشید وطن‌دوست و پیانونوازی بردیا صدنوری بخش‌هایی از این برنامه است. میلاد کیایی، یکم مهر سال۱۳۳۳ادر خانواده‌ای آشنا به موسیقی، کتاب و فرهنگ در تهران متولد شد. پدر وی تار و سنتور را به سبک قدما می‌نواخت. کیایی از هشت‌سالگی نوازندگی سنتور را نزد پدر و سپس ردیف‌های موسیقی را در برابر بزرگش ایرج فراگرفت. اولین فعالیت هنری ایین نوازنده در ۱۲سالگی با برنامه کودک رادیو شروع شد. این آهنگساز سال ۱۳۴۲ در ۱۷سالگی در مسابقات هنری آموزشگاه‌های سراسر کشور در رشته موسیقی (ساز سنتور) مقام نخست را کسب کرد و همان زمان برای پنج سال نیز مدرس موسیقی کلاس‌های فوق برنامه موزیکولوژی وابسته به دانشگاه تهران او. در سال ۱۳۸۰ موفق به دریافت درجه دکتری موسیقی در رشته نوازندگی و آهنگ‌سازی از شورای عالی ارزشیابی هنرمندان کشور شد و به همین مناسبت نیز علی تجویدی، هنرمند صاحب‌نام موسیقی ایران با وجودی که آن زمان در بستر بیماری بود در مراسمی لوح افتخار هنری را به خاط ۴۰ سال فعالیت هنری به ایشان اهدا کرد. کیایی کنسرت‌های متعددی را در داخل و خارج، در کشورهای (کانادا، فرانسه، آلمان، آمریکا، سوئد، هلند و انگلیس) برگزار کرد. کتاب «راز آشکار» به زبان فرانسه از خاطرات این استاد منتشر شده است. این برنامه با همکاری مؤسسه راد نواندیش برگزار می‌شود. علاقه‌مندان برای حضور در این برنامه می‌توانند به فرهنگسرای ارسباران واقع در خیابان شرعتی،خیابان سیدخندان، خیابان جلفا مراجعه و برای کسب اطلاعات بیشتر با شماره‌های ۰۲۸۷۲۸۱۸-۲ تماس بگیرند.

شرق: دوازدهمین دوره جشنواره فیلم دوبی به پایان رسید. این جشنواره هرچند کمی بیشتر از یک دهه است که فعالیت خود را پشت سر گذاشته، اما با صرف هزینه‌های هنگفت برای دعوت از بازیگران و کارگردان‌های هالیوودی و نمایش فیلم‌های به‌روز دنیا تلاش می‌کند ضمن ایجاد محوریتی برای سینمای عرب، دیگر جشنواره‌های فیلم منطقه را پشت سر بگذارد.

جشنواره بین‌المللی فیلم دوبی (DIFF) یکی از جشنواره‌های فیلم آسیاست که هر سال در امیرنشین امارات برگزار می‌شود. این جشنواره دسامبر ۲۰۰۴ با شعار پیوند فرهنگ‌ها، برخورد اندیشه‌ها و با تمرکز بر سینمای جهان عرب و نیز آفریقا آغاز به کار کرد. دوازدهمین دوره این جشنواره امسال از ۹ تا ۱۶ دسامبر سال جاری در دوبی واقع در امارات متحده عربی برگزار شد. درمجموع ۱۳۴ فیلم از ۶۰ کشور جهان به جشنواره فیلم دوبی می‌روند که از این میان ۵۵ فیلم برای نخستین‌بار در جهان اکران می‌شوند. ریاست گروه داوران آن بر عهده «دینا متا، تهیه‌کننده و نویسنده بود و «تام زایرسکی» سازنده مستقل فیلم مستند، «خالد النوابی» بازیگر مصری، «نجوم الغانم» فیلم‌ساز اماراتی و «میسون پاچاچی» فیلم‌ساز عراقی اعضای هیات داوران آن را تشکیل می‌دادند. همچنین در این دوره، چهار جایزه یک عمر دستاورد به «کاترین دونو» بازیگر فرانسوی، «عزت العیالی» بازیگر مصری، «سامی بواجیلا» بازیگر فرانسوی- تونسوی و «نصرالدین شاه» بازیگر هندی اهدا شد.

آغازگر دوازدهمین دوره، فیلم «اتاق» ساخته لنی آبراهامسون بود که از مدعیان اسکار است. پایان‌بخش جشنواره هم به نمایش فیلم «کمبود بزرگ»، ساخته آدام مک‌کی با بازی برد پیت، رایان گاسلینگ، کریستین بیل و استیو کارل اختصاص داشت. این فیلم به‌تازگی در لس‌آنجلس اکران خود را شروع کرده است.

جشنواره فیلم دوبی پس از جشنواره‌های قاهره، دمشق و مراکش، چهارمین جشنواره سینمایی کشورهای عرب‌زبان به‌شمار می‌رود که با وجود نوپایی، از طریق جذب هنرپیشگان و کارگردانان مشهور هالیوود و بالیوود، موفق شده است توجه همگان را جلب کند و این موضوعی است که برگزارکنندگان جشنواره هم بر آن تأکید دارند. در یکی از خبرهایی که روی سایت جشنواره فیلم دوبی منتشر شده، به قرارگرفتن این رویداد در فهرست ۱۵ جشنواره معتبر فیلم در دنیا از سوی یکی از مجلات مسافرتی اشاره شده و چنین آمده است که برای دومین سال پیاپی این جشنواره از سوی یکی از مجلات در فهرست ۱۵ جشنواره فیلم مهم جهان قرار گرفته است. در ادامه چنین ادعا شده: «جشنواره جایگاه خود را در فهرست داغ این مجله به‌دست آورده است تا مقصدی هیجان‌انگیز برای ستاره‌ها و

کشف بهترین‌های سینمای عرب باشد. در این فهرست جشنواره‌های دیگر مانند کن، ونیز، تورنتو، برلین و… قرار دارند.»

در بخش دیگری از این متن درباره اهداف جشنواره عنوان شده است: «از زمان آغاز جشنواره فیلم دوبی از سال ۲۰۰۴ تاکنون، جشنواره به مرور قدرتمندتر شده و توانسته به توسعه فرهنگی و رونق فیلم‌سازی، ارائه موقعیت‌های بیشتر برای فیلم‌سازان عرب و ارائه فرهنگ ارزشمند برای مردم دویبی و امارات متحده عربی کمک کند.»

پس از آن به صحبت‌های عبدالحمید جمعه، رئیس جشنواره، اشاره شده است: «جشنواره از آغاز، به صورتی پایدار و محکم در تقویم امارات متحده عربی قرار گرفت و به رویدادی تبدیل شد تا افراد جامعه در کنار یکدیگر از بهترین فیلم‌های دنیا لذت ببرند، ضمن اینکه محلی برای تبادل دانش و شناخت استعدادها باشد. سینمای عرب گام‌های بلندی را در دهه‌های گذشته از طریق افزایش فیلم‌های سینمایی و مخاطبان داخلی و خارجی برداشته است و ما مفتخریم که بگوئیم جشنواره بخش مهمی از این رشد بوده است.»

در انتهای این خبر درباره بازار فیلم دوبی نیز چنین آمده است: «بازار فیلم دویبی بازاری صنعت

هنر

جشنواره فیلم دوبی پایان یافت

هشدار به «فجر»

فیلم‌سازی جشنواره است و دوهزارو پانصد نماینده صنعت سینما و افراد حرفه‌ای این رشته از ۸۱ کشور دنیا جذب آن شده‌اند. این بازار اکنون پیشرو صنعت فیلم و تلویزیون منطقه است و تصمیم‌گیرندگان سینما در آسیای شرقی، آسیا و آفریقا می‌توانند به آن دسترسی داشته باشند.»

این در حالی است که ایران هم در دوره‌های مختلف در این جشنواره شرکت کرده است، همچنان که امسال با دو اثر «مردی که اسب شد» ساخته امیرحسین ترقی و فیلم «چهارشنبه ۱۹ اردیبهشت» اولین ساخته وحید جلیلود در بخش سینمای جهان دوبی حضور یافت. یک روز پیش از اتمام جشنواره، نیکی کریمی که در فیلم «چهارشنبه ۱۹ اردیبهشت» بازی کرده است، یکی از میهمان‌های جشنواره بود و پس از نمایش فیلم به پرسش‌های مردمان محلی برای تبادل دانش و شناخت مردم جشنواره پاسخ داد. او در صفحه اینستاگرام خود هم نوشت: «فیلم با استقبال بسیار خوبی روبه‌رو شد و در سالن «آی مکس» بزرگ جشنواره، جای سوزن‌نداختن نبود.»

هرچند حضور ایران در این جشنواره در معرفی بیشتر سینمای ایران مهم است، اما برخی دیگر از سینماگران هم معتقد هستند این جشنواره یکی از رقیبان مهم‌ترین جشنواره داخلی سینمای ایران است.

گفت‌وگو با رضا توفیق جو

افتخارات فاتحان هیمالیا در قاب «سینماحقیقت»

شده است. در این صورت با وجود تفسیرتان آیا دیگری می‌توان گفت که به مفهوم «مستندنگاری» وفادار مانده‌اید یا نه؟
ما به‌رحال برای خوانش هر اثر هنری- عکاسی، مجسمه، تجسمی، موسیقی و… چه خوانش تصویری، دیداری و شنیداری داشته باشیم، باید جوری عمل کنیم که مخاطب خود را در آن ببیند. رابطه مخاطب با اثر هنری زمانی شکل می‌گیرد که مخاطب بخشی از وجود خود را در آن اثر ببیند. ضمن اینکه قبل از ساخت فیلم مستند، خود فیلم‌ساز هم باید با موضوع یا شخصیت‌ها ارتباط برقرار کند. خودت رو پیدا کن. در فیلم صحنه‌هایی می‌بینید که بچه‌ها در شهر هستند. اما من معتقد بودم که هویت آنها در کوه شکل می‌گیرد و با گذاشتن نمایای شهری خواستم عمق این تفاوت را نشان بدهم.

❧ قصد داشتید بخشی از خودتان را هم پیدا کنید؟

این‌گونه هم می‌توان دید. بالاخره آدم‌ها دنبال خودشان هم هستند.

❧ پس شما به همدات‌پنداری مخاطب اعتقاد دارید؟

بله.

❧ اما در همدات‌پنداری، برانگیخته‌شدن احساسات هم مدنظر است. درحالی‌که لزوماً فقط نباید در فیلم مستند احساس تماشاگر برانگیخته شود. ممکن است درباره دیکتاتور فیلمی بسازند. دراین صورت چگونه می‌خواهید احساس تماشاگر هم درگیر شود؟

خب من دلم نمی‌خواهد که کوهنورد با دیکتاتور باشیم. ولی می‌توانم به‌عنوان انسان خود را جای هیتلر بگذارم و او را واکاوی کنم. ممکن است

«آن هلی» از لهستان به تهران آمد

به معنی «دیدن»، نباید فقط دیده شود بلکه قبل از هرچیز باید شنیده شود. اجرای اولین شب «آن هلی» با ایجاد امکان گفت‌وگو و پرسش و پاسخ با کارگردان و بازیگران آن پس از اجرا، معنا و تجربه‌ای نزدیک‌تر برای تماشاگران حاضر در سالن فراهم آورد. بنابر توضیحات یاروسلاو فِرِت، کارگردان اثر، «آن هلی» شعری آشنا و شناخته‌شده برای اهالی لهستان است و به روایت داستان قهرمانی می‌پردازد که از میان لهستانی‌های تبعیدشده توسط روس‌ها به سبیری، آهنگ بازگشت به وطن می‌کند. هرچند نمایش «آن هلی» نه مطابق این شعر، که در پاسخ به این شعر ساخته شده است. قهرمان نمایش «آن هلی»، موفق

عکس: Getty Images

شهرام مکری، کارگردان «ماهی و گریه» در این‌باره به «شرق» گفت: «به نظرم اگر بخواهیم جایگاه جشنواره‌ها را در رده‌بندی جهانی در نظر بگیریم باید به عوامل مختلفی دقت کنیم که یکی از آنها قدمت برگزاری یک جشنواره است. درواقع باید ببینیم یک جشنواره در عمری که داشته موفق عمل کرده یا نه. این در کنار عوامل دیگری مانند کیفیت جشنواره، میهمان‌های جشنواره، فیلم‌هایی که به نمایش درمی‌آید… و همگی وضعیت اعتبار یک جشنواره را نشان می‌دهد». او افزود: «فستیوال‌های دوبی و ابوظبی با توجه به عمر کوتاهشان، با داشتن این شاخصه‌ها توانسته‌اند مسیر خوبی را طی کنند؛ برای نمونه فستیوال فیلم دوبی توانسته در مدت‌زمان کمی تبدیل به یکی از جشنواره‌های تأثیرگذار منطقه شود و اثرگذار باشد. در بین جشنواره‌های خاورمیانه، ابوظبی و دوبی بیش از فجر به ذهن فیلم‌سازهای خارجی می‌آید چون این جشنواره‌ها توانسته‌اند میهمان‌های خوبی دعوت کنند، هیات داوران درخور توجه و نامداری داشته باشند و… البته در قاره آسیا جشنواره‌های مهم‌تری هم هست، نظیر آسیاسیفیک، پوسان و توکیو، اما در منطقه خاورمیانه این دو جشنواره با توجه به عمر کوتاهشان، نقش خوبی در جهان ایفا کرده‌اند.»

خیلی دور خیلی نزدیک

۷فیلم‌نامه برتر جهان منتشر شد

● شرق: مراسم رونمایی از مجموعه برترین فیلم‌نامه‌های جهان سه‌شنبه ۲۴ آذر در مدرسه فیلم‌سازی و پژوهش‌های سینمایی «هیلاج» برگزار شد. در این مراسم از هفت فیلم‌نامه آغاز، کارابلاتکا، اکوست اوسیچ کانسی، پاندای کونگ‌فوکار، بازیکس، هتل بزرگ بودابست و سخنرانی پادشاه که توسط تیمی به سرپرستی شیوا مقالنو ترجمه شده، رونمایی شد. در ابتدای مراسم، امیرشهاب رضویان، مدیرمسئول مدرسه فیلم‌سازی هیلاج که اجرای این مراسم را نیز برعهده داشت، گفت: «زمانی که من کار در سینما را شروع کردم، فیلم‌نامه چاپ‌شده‌ای به آن صورت وجود نداشت و فقط چند فیلم‌نامه از مرحوم ساعدی بود و چند تایی هم از ترجمه‌های زنده‌یاد هوشنگ طاهری. خوشبختانه درحال حاضر شرایط تغییر کرده، مجله‌ای مانند فیلم‌نگار منتشر می‌شود و فیلم‌نامه‌ها به صورت کتاب در اختیار خوانندگان قرار می‌گیرند.»

شیوا مقالنو درباره انتخاب مترجمان گفت: «تمامی مترجمان از دانشجویان من در دانشکده سینما و تئاتر یا سوره هستند. در سال‌های تدریس، بچه‌ها را زیر نظر گرفته بودم و می‌دانستم چه کسانی کار تیمی بهتری بلند و زبانشان هم خوب است. به‌عنوان دبیر این مجموعه باید بگویم که صحت کارها برایم اهمیت بسیار زیادی داشته و دارد؛ برایم مهم بود که ترجمه و نسخه اصلی کتاب، خط‌به‌خط تطبیق داده شود تا در نهایت بهترین اثر منتشر شود.»

سید عقیقی با اشاره به تاریخ ترجمه فیلم‌نامه گفت: «اولین ترجمه‌ها از اواخر دهه ۱۳۴۰ انجام شد؛ توسط هوشنگ طاهری و غالباً از روی متن آلمانی ترجمه می‌شد. در آن زمان فیلم‌های برگمن در ایران معرفی شد و به‌مرور و در دهه‌های بعد مترجمان دیگری نیز اضافه شدند؛ مانند کامران فانی، بهرام روی‌ر و تعدادی ترجمه که در نشریه‌های جشنواره فیلم تهران به چاپ می‌رسید.»

وی ادامه داد: «مزیت خواندن فیلم‌نامه‌هایی که به این شکل منتشر می‌شود این است که عده‌ای که این فیلم‌نامه‌ها را می‌خوانند متوجه چگونگی اختار یک فیلم‌نامه می‌شوند و یکی از راه‌های فهمیدن سینما، درک یک متن سینمایی بر صفحه کاغذ است؛ چیزی که در ایران نادیده گرفته می‌شود. با خواندن فیلم‌نامه‌های مختلف متوجه می‌شویم ساختار یک متن چطور شکل می‌گیرد، چطور نوشته می‌شود و استنباهایش کدام است.» خسرو دهقان نیز گفت: «سال‌هاست که در مطبوعات سینمایی مشغول نقد، بررسی و معرفی کتاب هستم. همان‌طور که سعید عقیقی گفت، در گذشته در ترجمه دسته‌کل‌های اساسی به آب داده شده ولی امروز خوشحالم که می‌بینم در این مجموعه نسبت درستی بین ویراستار و مترجمان شکل گرفته. ویراستاری یک اثر درواقع مکمل کار مترجم است. اگر این نسبت و تخصص در گذشته نیز وجود داشت، هیچ‌گاه آن دسته‌کل‌های اساسی به بار نمی‌آمد.» او با اشاره به مؤخره موجود در کتاب‌های مجموعه برترین فیلم‌نامه‌های جهان گفت: «بسیاری از این مؤخره‌ها از نقدهای نوشته‌شده در مجلات و روزنامه‌های سینمایی ما بهترند و این نشان می‌دهد که جوامان با چه ظرفیتی به متون توجه کرده‌اند». گفتنی است مجموعه برترین فیلم‌نامه‌های جهان توسط نشر سفیدسار و مدرسه فیلم‌سازی و پژوهش‌های سینمایی هیلاج به چاپ رسیده است.

تماشاخانه

«متاستاز» این بار در ارغنون

● شرق: پیش‌فروش دور هفتمم اجراهای تئاتر «متاستاز» به کارگردانی علی‌اصغر دشتی، در وب‌سایت تیوال آغاز شد. «متاستاز» به ۲۰ اجرا را در سالن‌های نمایشی شهر تهران پشت‌سر گذاشته است، از تاریخ ۷ تا ۱۹ دی از ساعت ۱۸ در تماشاخانه ارغنون روی صحنه می‌رود. تاکنون بیش از دوهزارنفر به تماشای «متاستاز» نشسته‌اند که از میان آنها یکصدنفر از همپایان بیماران مبتلا به سرطان میهمان این گروه نمایشی بوده‌اند. گفتنی است نمایش متاستاز به تهیه‌کنندگی آرش وفاداری در سالن‌های مختلف شهر تهران براساس دنباله فیوناچی و به‌صورت ۱-۱-۲-۳-۵-۸ و… روی صحنه می‌رود. متاستاز پیش از این در برج آزادی، تالارهای سایه و چهارسوی تئاترشهر تهران، تماشاخانه باران رفته است. این تئاتر در ادامه اجراهای خود بعد از تماشاخانه ارغنون به تالار مولوی، خواهد رفت. علاقه‌مندان برای تهیه بلیت این نمایش می‌توانند به آدرس www.tiwall.com مراجعه کنند.

می‌شد، تصویر شده است.

همچنین موضوعاتی چون نحوه رویکرد این گروه نسبت به چیستی درام، حضور معانی دراماتیک در موسیقی، نحوه تمرین و ساخت یک اثر و معانی متعدد اجزای صحنه و نورپردازی مورد پرسش و گفت‌وگو قرار گرفت و به‌این‌ترتیب، «تئاتر مستقل تهران» در اولین میزبانی خود از تماشاگران، تجربه‌ای مفید و خوشایند را در اختیار ایشان قرار داد. گروه زار، دیگر اجراهای این نمایش را هر شب ساعت ۱۹:۳۰ در سالن «تئاتر تهران» به نشانی صلیب شرقی تئاترشهر، خیابان رازی، شماره ۵۰ روی صحنه خواهد برد.